

گیاهان ایران

جفجنه

نام علمی: Prosopis farcta

گیاهی دولپه‌ای از خانواده میخکیان (Caryophyllaceae) به‌شمار می‌رود. بوته‌ای و خاردار به ارتفاع ۳۰ تا ۸۰ سانتی‌متر است که اگر شرایط محیطی بسیار مطلوب باشد ممکن است تا ارتفاع ۲ متر هم رشد کند.

شاخه‌های این گیاه با پوست خاکستری مایل به سفید، برگ‌ها به صورت شانه‌ای و تشکیل شده از ۶ تا ۱۵ جفت برگچه در هر شانه هستند. گل‌ها به صورت آذین و خوشه‌ای استوانه‌ای و سنبله مانند دیده می‌شوند.

گل‌ها به رنگ سبز یا سفید مایل به زرد هستند که هنگام رسیدن کاملاً زرد می‌شوند. میوه به رنگ قرمز نارنجی، تخم‌مرغی شکل تا مستطیلی، خمیده و دارای سطحی ضخیم و چرمی و شامل حفره‌ای اسفنجی است که بزرها در زمان رسیدگی در داخل این حفره‌ها به صورت آزاد وجود دارند.

در اردیبهشت تا تیر ماه گل می‌دهد و میوه‌ها نیز در مرداد تا مهر می‌رسند.

گیاه مذکور خاص مناطق گرم و خشک است و مقاومت خوبی به شوری دارد. از علف‌های هرز زمین‌های آیش، بایر، مراتع و اراضی مزروعی و محصولات تابستانه است و می‌توان از آن به منظور جلوگیری از پیشروی شن‌های روان استفاده کرد.

این گیاه به زبان‌های محلی به نام‌های کهورک، جینگ جینگو، خرنوب و چرک در مناطق مختلف ایران شناخته می‌شود. تقریباً می‌توان گفت که در تمامی مناطق ایران در نواحی بیابانی و نیمه بیابانی و کوهستانی می‌روید.

حیات وحش ایران

سوزن ماهی

سوزن ماهی یا نام علمی «Syngnathus abaster» به خانواده سوزن ماهیان یا «Syngnathidae» تعلق دارد.

از نظر ظاهری و ساختار بدن به راحتی از دیگر انواع ماهی‌ها قابل تشخیص است. همان‌طور که از نام این ماهی پیدا است به یک سوزن بزرگ شباهت دارد.

بدنی استوانه‌ای، باریک و طولی دارد که طول آن در نمونه‌های ایرانی تا ۲۳ سانتی‌متر می‌رسد. سوزن ماهی که در ایران یافت می‌شود در زیر گونه Caspius یا خزری طبقه‌بندی می‌شود. این گونه در سواحل و مصب‌های دریای سیاه، مدیترانه و خزر پراکنده است. در ایران از مراد انزلی تا خلیج گرگان در امتداد سواحل دریای خزر در نزدیک مصب و دلتای رودخانه‌ها یافت می‌شود. در بستر گلی و ماسه‌ای بیشتر یافت می‌شود و زندگی در جاهایی که گیاهان آبی یا بقایای گیاهان فراوان هستند را ترجیح می‌دهد. در عمق بیشتر از ۵ متر هرگز دیده نمی‌شود.

جانوران ریز را به وسیله دهان لوله‌ای خود می‌مکد. برخلاف ماهیان دیگر با باله‌ها شنا نمی‌کند بلکه به وسیله حرکات بدن در آب شنا می‌کند و تقریباً حرکتی شبیه به مارماهی دارد. ارزش خوراکی برای انسان ندارد ولی در طبیعت ارزش اکولوژیکی بالایی دارد. جمعیت این ماهی در ایران در حد مطلوب به سر می‌برد.

گونه سوزن ماهی (Syngnathus abaster) نخستین بار در سال ۱۸۲۶ توسط یک طبیعی دان فرانسوی به نام «Antonie Risso» در سواحل نیس واقع در فرانسه کشف و شناسایی شد. اما زیر گونه سوزن ماهی خزری (Caspius) نیز برای نخستین بار توسط «Eichwald» در سال ۱۸۳۱ شناسایی و نامگذاری شد.

* مرتضی جوهری

این موضوع در دنیای مابسیار شگفت‌انگیز است که بسیاری از زنانی که در مشاغل همانند خانه‌داری، پرستاری و معلمی فعالیت می‌کنند علاقه‌مند باشند که در مورد دنیای وحش و در کنار حیوانات وحشی به پژوهش‌ها دربارہ رفتار و زندگی آنها بپردازند و عجیب‌ترین این که این زنان حاضر هستند زندگی امن و مشاغل راحت خود را رها کنند تا در کنار حیوانات وحشی و در شرایطی ابتدایی و گاه خطرناک زندگی کنند. البته برای بیشتر آنها این ارزش در حد یک رویا باقی می‌ماند، زیرا بیشتر آنها یا این توانایی را ندارند که بتوانند این کار را انجام دهند یا این که موقعیت مناسب برای آنها فراهم نمی‌آید. بنابراین پژوهش‌هایی که صورت گرفته مشخص شده است که شاید فقط عده‌ای اندک از این زنان علاقه‌مند بتوانند موفق شوند که این نوع زندگی سخت و خطرناک را تجربه کنند و نیز توانایی این کار را دارند که از جمله افرادی باشند که تمامی زندگی خود را وقف این کار کنند.

با این وجود بسیاری از زنان که این راه را انتخاب کرده‌اند همانند «برور»، «فاسی» و «گوودال» هستند که توانستند قدم در این راه طاق فرسای بگذارند و نام خود را ماندگار کنند. اما پرستی که در اینجا پیش می‌آید این است که چنانچه افراد خواهان زندگی در کنار حیوانات وحشی مانند گوریل‌ها و شامپانزه‌ها بودند؟

«جین گوودال» نخستین زن معرفی شده است که به عنوان نخستین پژوهشگر زن در ۲۴ سالگی زندگی مرده خود را در انگلستان رها کرد و در میان حیوانات دریایچه «تانگانیا» با زدن اردوگاه پژوهشی برای شامپانزه‌ها مشغول مطالعه روی آنها شد. او به مادر میمون‌ها شهرت دارد و موفق به برپا کردن این انقلاب زنانه شد. به جز این پژوهشگر زن، دو تن دیگر از زنان به نام‌های «دایان فاسی» که آمریکایی بود و در «واندا» روی گوریل‌ها پژوهش می‌کرد و «ایروته گالدیکاس»

زنان جانورشناسان موفق هستند!

جانورشناس کانادایی بود که در منطقه حفاظت شده «تایونگ پوتینگ» واقع در «یورنو» به پژوهش روی اورانگوتان‌ها پرداخت.

جالب است بدانید که این سه زن از شاگردان مردی به نام «لویی لیکی» بودند. او یک دیرین‌شناس آفریقایی بود و با پژوهش روی میمون‌ها، به مطالعات فراوانی در مورد ریشه‌های تحول گونه انسان پرداخته بود.

لیکی برای انجام بقیه پژوهش‌های خود این سه زن را برگزید و هر کدام از این زنان نتایجی را که از زندگی با حیوانات مورد نظر خود دریافت بودند، در اختیار لیکی قرار دادند. از جمله اینکه گالدیکاس دریافت که اورانگوتان‌ها از مهارت فوق‌العاده‌ای در مهندسی هوایی برخوردار هستند و این که دایان فاسی نشان داد که در میان گوریل‌های کوهستان ارتباط خویشاوندی نزدیک و ساختار اجتماعی پیچیده‌ای وجود دارد.

لویی لیکی بر این عقیده مصمم بود که زنان مشاهده‌گران بسیار بهتری نسبت به مردان هستند. تا همین چند دهه اخیر بیشتر وقت زنان صرف تربیت فرزندان می‌شد و این موضوع که یک مادر باید صبور باشد در ذهن تمامی آنان نقش بسته است اما مردان

در بسیاری از این پروژه‌های پژوهشی، نخستین قدم ارتباط با یک شامپانزه است که این عامل اشتیاق زنان را در ابراز این رابطه نشان می‌دهد.

زنی به نام «استلا پروور» که پدرش از مأموران حفاظت محیط زیست «آپوکو» در گامبیا بود، مشغول مراقبت از شامپانزه‌ها شد. اما اداره این حیوانات با مشکلاتی همراه بود که از آن جمله فرار از قفس، کندن نهال در ختان و حمله به حیوانات دیگر بود و این اعمال چنان ادامه پیدا کرد که دیگر راهی جز انتقال آنها به باغ وحش باقی نماند و در این هنگام تحمل جدایی این حیوانات برای برور غیرممکن بود. او تصمیم گرفت که آنها را برای بردن به محیط طبیعی زندگی خود آماده کند. این کار برای برور خیلی سخت بود و به تحمل مشقت‌های فراوانی نیاز داشت. او به شامپانزه‌ها یاد داد که برای خود لانه بسازند، هر گاه با مارهای سمی رو به رو می‌شوند فریاد بزنند و چگونه میوه جمع کنند. کاری که استلا انجام داده بود نشان دهنده تعهد او نسبت به

اجباری در چنین موضوعی نمی‌بینند. پس برای مطالعه روی حیوانات جایی که باید ارتباط غیرکلامی برقرار شود، زنان بر مردان برتری فطری دارند.

اما نباید فراموش کرد که در این میان مردانی هم بوده‌اند که با هدف مطالعه روی حیوانات وحشی با خطر نیش مارهای سمی، مبتلا شدن به مالااریا و تنهایی را تجربه کرده‌اند. از جمله آنها می‌توان به «نیس»، «شولر» و «مک کنزی» اشاره کرد که روی زندگی گوریل‌ها، شامپانزه‌ها و اورانگوتان‌ها کار می‌کردند. اما عده کمی از آنها بیش از یک یا دو سال در این راه دوام آورده‌اند و این در حالی است که این سه زن مسئولیتی را که بر عهده داشتند تا پایان عمر برعهده گرفتند و تا جایی پیش رفتند که یکی از آنها یعنی دایان فاسی جان خود را از دست داد. او برای دفاع از گوریل‌ها در برابر حمله شکارچیان قاچاق، توسط یکی از آنها به قتل رسید و این نشان می‌دهد که زنان از نظر زیست‌شناسی و اجتماعی تحمل و استقامت بیشتری دارند.

پایخ وحش خانگی

بخش نخست

پرورش و نگهداری گربه ماهی

می‌شود. آفریقا و آسیای جنوب شرقی همان‌طور که خواهیم دید گربه‌ماهی‌های عجیب و غریب و در عین حال جالبی دارند. اگر چه باید پذیرفت که به علت تنوع بیش از حد گربه‌ماهی‌ها شرح کلیات آنها مشکل است، ولی می‌توانیم تشخیص آنها را از جایی شروع کنیم که بگوئیم پوست نرمی دارند که ممکن است از تیغه‌های استخوانی پوشیده باشند یا نباشند. غالب آنها و نه همه آنها دارای بال انتهایی هستند که در واقع پشت بال روی کمر واقع شده است.

بیشتر آنها برآمدگی محکم و قابل حرکتی در لبه زیر گردن و بال روی کمر دارند. این برآمدگی‌ها نوعی اسلحه دفاعی برای ماهی‌ها به‌شمار می‌رود. به هر صورت برای دارندگان آکواریوم دارها قدری اسباب زحمت هستند و گاهی تور ماهیگیری را هنگام جابجایی پاره می‌کنند.

گربه‌ماهی الکتریکی نخستین گربه‌ماهی گرمسیری است که در آکواریوم نگهداری شده و در سال ۱۸۸۰ به آلمان وارد شده است. در تاریخ آکواریوم بیشتر از این ماهی به عنوان نظافتچی آکواریوم استفاده می‌کرده‌اند.

تعداد زیادی از انواع مختلف این ماهی‌ها در آمریکای جنوبی هستند، جایی که تنوع آنها آدمی را مبهوت می‌سازد.

این تنوع در واقع در اثر وفق دادن ماهی‌ها به زندگی کردن در نقاط مختلف است، از جمله دریاچه‌ها، رودخانه‌ها، نهرها، حوض‌ها، جویبارهای کوهستانی و باتلاق‌ها محل زندگی آنها محسوب

گربه‌ماهی‌ها معرف یکی از انواع بسیار متنوع ماهی‌ها در جهان به‌شمار می‌روند، به همین جهت عجیب نیست که این ماهی‌ها در تمامی قاره‌ها یافت می‌شوند.

آنها در آب شیرین زندگی می‌کنند. با این وجود تعداد کمی از آنها نیز در آب‌های شور یافت می‌شوند. به هر حال

آلپیوم نرمتئان

حلزون صدف مخروطی دیزی

گونه‌ای از حلزون‌های دریایی است که سم‌کشنده‌ای دارد و گزش آن برای انسان خطرناک است.

در آب‌های سواحل کشور «کیپ ورد» (دماغه سبز)، مجمع‌الجزایری در اقیانوس اطلس شمالی و نزدیک ساحل غربی آفریقا زندگی می‌کند.

کوریدوراس

قیل از هر چیز از «کوریدوراس» باید نام برد. این جنس به خانواده «کالی چیدا» متعلق است. دامنه وسعت این خانواده از آمریکای مرکزی تا آمریکای جنوبی است و اعضای آن، دو پاروی استخوانی در طرفین خود دارند. نخستین کوریدوراس که در آکواریوم نگهداری شد، «کوریدوراس پاله توس» است که در سال ۱۸۹۳ وارد شد. ماهی‌های جنس کوریدوراس کوچک، قشنگ و مورد علاقه آکواریوم دارها هستند.

به جز گربه‌ماهی‌های بزرگ جثه مثل «کوریدوراس هاستاتوس» و «کوریدوراس کوچی»، میانگین اندازه آنها بین ۵ تا ۶ سانتی‌متر است. کوریدوراس‌ها بی‌آزار، آرام و خوش‌منظر هستند و به همین خاطر محبوبیت زیادی دارند. محبوبیت آنها به اندازه‌ای زیاد است که تعداد زیادی از آنها به بازار عرضه می‌شود. به همین جهت تعداد آنها در محل‌های طبیعی روبه کاهش است و در نتیجه بعضی کشورهای آمریکای جنوبی برای صید آنها محدودیت قائل شده‌اند.

ادامه دارد...

* نگارنده: آلبرت کلی